

Hrvatsko-slovenska doktorska radionica

*Teške prijelomnice:
1918. i 1948.*

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

**Hrvatsko-slovenska doktorska radionica
Teške prijelomnice: 1918. i 1948.**

Konferencijska dvorana Knjižnice Filozofskog fakulteta

Zagreb, 28. lipnja 2018.

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za povijest
Poslijediplomski doktorski studij
Moderna i suvremena hrvatska povijest
u europskom i svjetskom kontekstu

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za zgodovino
Interdisciplinarni doktorski študijski program
humanistika in družboslovje - zgodovina

Izdavač:

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
FF press

Za izdavača:

prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Hrvatsko-slovenska doktorska radionica:

Prof. dr. Božo Repe, doc. dr. Bojan Balkovec, doc. dr. Kornelija Ajlec,
prof. dr. Iskra Iveljić, prof. dr. Tvrтко Jakovina, dr. sc. Branimir Janković

Urednici:

prof. dr. Iskra Iveljić
prof. dr. Tvrтко Jakovina
dr. sc. Branimir Janković

Grafičko oblikovanje naslovnice:

Marko Maraković

Računalni slog:

Marko Maraković

Naklada:

100 primjeraka

Tisak:

Kolor klinika d.o.o., Zagreb

HRVATSKO-SLOVENSKA DOKTORSKA RADIONICA

TEŠKE PRIJELOMNICI: 1918. I 1948.

**PROGRAM
SAŽECI IZLAGANJA
BIOGRAFIJE**

Uvod

Svim istraživačima povijesti Habsburške Monarhije te obiju Jugoslavija prezentne su dugoročne posljedice navedenih prijelomnica, iako se one po svom značaju razlikuju. Godina 1918. značila je ne samo završetak Prvog svjetskog rata i važne promjene političke karte srednje i jugoistočne Europe, nego i složene tranzicije u svim bitnim aspektima javnoga i privatnog života. Promjene su se odvijale na nacionalnoj, jugoslavenskoj i međunarodnoj razini donoseći na hrvatskom i slovenskom prostoru pomak sa središnje na jugoistočnu Europu. Ipak, srednjoeuropski utjecaji još uvijek su bili prisutni na mnogim poljima, što nameće distingviranje kontinuiteta i diskontinuiteta i balansiranu interpretaciju habsburškoga nasljeđa i novih jugoslavenskih stečevina. Naime, nakon 1918. Monarhija je tumačena ponajprije iz perspektive nacionalnih narativa ili onih novih država. Slični trendovi zahvaćaju u novije vrijeme povijest Jugoslavije koja se sagledava kao povijest Slovenije ili Hrvatske u Jugoslaviji a ne kao jugoslavenska povijest.

Godina 1948. prijelomnica je drukčije vrste. Iako za razliku od 1918. nije značila ulazak u novu državu, objava rezolucije *Informbiroa* rezultirala je dramatičnim sukobom Tito-Staljin i potpunim zaokretom socijalističke Jugoslavije prema specifičnom razvojnom putu na unutrašnjem i vanjskopolitičkom planu. Raskid sa SSSR-om pokrenuo je mnoge procese ne samo na polju politike i ideologije, nego i društva, kulture i umjetnosti.

Smatramo stoga da je stota obljetnica 1918. i 70. obljetnica 1948. prilika da se te složene prijelomnice sagledaju sa dodatne historijske distance, obilježene perspektivom postojanja samostalne hrvatske i slovenske države i novim historiografskim spoznajama. Navedene prijelomnice primjerene su stoga za zajedničku hrvatsko-slovensku doktorsku radionicu. Nakon radionice, 29. lipnja 2018., hrvatski i slovenski povjesničari zajedno s brojnim kolegama iz inozemstva, sudjelovat će na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji *The Tito-Stalin Split 70 Years After*, s posjetom Golom otoku 30. lipnja 2018. godine. To je razlog što je većina izlaganja na radionici posvećena prijelomnoj 1948. godini.

Na kraju napominjemo da je ovo treća hrvatsko-slovenska doktorska radionica, prva je održana 2012. u Zagrebu a druga u Ljubljani 2013. godine.

Hrvatsko-slovenska doktorska radionica

Teške prijelomnice: 1918. i 1948.

Konferencijska dvorana Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Četvrtak, 28. 6. 2018. u 10 sati

**Pozdravni govori: prof. dr. Božo Repe, doc. dr. Kornelija Ajlec,
prof. dr. Iskra Iveljić**

Moderator: prof. dr. Tvrtko Jakovina

10.15

Domagoj Švigir, 1918. u udžbenicima povijesti za osnovnu školu

10.35

Jasper Klomp, Belgrade-Bonn-East Berlin: The Tito-Stalin Split and the Emergence of a Long-term Triangular Relationship

10.55

Marino Badurina, Jugoslavenska 1948. između geopolitike, ideologije i tradicije

11.15

Maja Lukanc, Odsev začetka spora z Informbirojem v jugoslovansko-poljskih odnosih

11.35

Diskusija

11.55-12.15 Pauza

Moderator doc. dr. Bojan Balkovec

12.15

Goran Korov, Slučajevi članova KPJ optuženih povodom Rezolucije Informbiroa na području Osječke oblasti (1949.-1952.)

12.35

Tomislav Brandolica, Drugi val represije: informbiroovci u Hrvatskoj 1958. godine

12.55

Maja Vehar, Na poti k enakopravnejšim odnosom med spoloma: prelomi na področju načrtovanja družine v Jugoslaviji (1945–1974)

13.15

Diskusija

13.30 Ručak

SAŽECI IZLAGANJA

Domagoj Švigir

1918. U UDŽBENICIMA POUČAVANJA ZA OSNOVNU ŠKOLU

Godina 1918. jedna je od prijelomnica, kako u svjetskoj, tako i u hrvatskoj povijesti 20. stoljeća. Stoga joj je i u prošlosti i u sadašnjosti bila posvećena znatna pažnja u udžbenicima poučavanja, nastavnim planovima i programima te samoj državnoj politici obrazovanja. Već nakon nastanka prve zajedničke države južnih Slavena, 1918. godina brzo postaje dio udžbenika poučavanja, o njoj se stvara određena slika (eng. *image*, franc. *image*) te ona postaje predmet mogućega imagološkoga istraživanja i analize. Osim toga, školske knjige u određenoj mjeri, ponekad većoj a ponekad manjoj, zrcale i „službeni“ ili „državni“ pogled na prošlost te su dobar povijesni izvor za politiku poučavanja u razdoblju u kojem su nastale.

Ovaj rad ima za cilj predstaviti analizu prikaza 1918. godine u udžbenicima za osnovnu školu u današnjoj Republici Hrvatskoj te ju ukratko usporediti s udžbenicima poučavanja za osnovnu školu iz prve Jugoslavije, Nezavisne Države Hrvatske (NDH) te druge, socijalističke, Jugoslavije. Pritom će se pokušati dati odgovore na sljedeća pitanja: Kako je 1918. godina prikazana u jednim, a kako u drugim školskim knjigama? Postoje li razlike i sličnosti i na čemu se temelje? Ima li diskontinuiteta i/ili kontinuiteta u prikazu 1918. godine? Kako je društveni i politički kontekst nastanka udžbenika utjecao na prikaze 1918. godine? Mijenja li se pogled na 1918. izlaskom novih udžbenika i prate li oni historiografske spoznaje?

Rad kronološki prati razdoblje od Kraljevine Jugoslavije, preko NDH, socijalističke Jugoslavije do danas te se fokusira upravo na udžbenike koji se koriste u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj, onima odobrenima 2014. godine. Iz analize je vidljivo kako se odnos prema 1918. godini mijenja s obzirom na političke i društvene okolnosti. Primjerice, nakon Drugog svjetskog rata, a uoči sukoba Tita i Staljina 1948. godine, odnos je prema 1918. godini bio iznimno negativan te se legitimacija političkoga vodstva (KPJ) izgrađuje delegitimacijom Kraljevine Jugoslavije. Vidljivo je to i na

polju obrazovanja, upravo u nastavi povijesti i školskim knjigama. Nakon sukoba Tita i Staljina 1948., odnos prema 1918. se mijenja te se ona prikazuje mnogo pozitivnije. Današnji udžbenici također ukazuju na diskontinuitet u prikazivanju 1918., pa tako i dalje postoje prijepori u prikazivanju 1918. godine. Posljedica takvoga odnosa prema 1918. jesu različiti udžbenički prikazi. Stoga se ta prijelomnica u dijelu udžbenika iznimno negativno prikazuje, dok se u drugima više slijede historiografske spoznaje i nude uravnoteženiji prikazi.

Jasper Klomp

BELGRADE-BONN-EAST BERLIN: THE TITO-STALIN SPLIT AND THE EMERGENCE OF A LONG-TERM TRIANGULAR RELATIONSHIP

In 1968, 20 years after the emergence of the Tito-Stalin conflict, the Socialist Federal Republic of Yugoslavia (SFRY) accomplished its goal of having full diplomatic relations with both German states. The initial official contacts with the Federal Republic of Germany (FRG) were terminated by the latter following the Yugoslav leadership's decision from 1957 to acknowledge the existence of a second German state: the German Democratic Republic (GDR). This step by Belgrade both underlined the developments in its relation with Moscow and thus the Soviet Union's satellite states, and the related gradually emerged aim to take in a position in between the two power blocs of the Cold War era. With reference to these turns in 1957 and 1968, it is argued that the Tito-Stalin split was the crucial factor in the emergence of a triangular relationship between the SFRY, the FRG, and the GDR from the establishment of the two German states in 1949 onwards. On top of that, this three-sided character continued to be of importance in contacts between on the one hand Belgrade and on the other Bonn and East Berlin until German unity in 1990. After its 'death', the Tito-Stalin conflict remained to be of importance; it had a haunting effect. This long-term relevance of the Tito-Stalin split and the versatile character of that haunting effect will among others be underlined by focussing on the case study used in my dissertation on the Yugoslav-East German relations in the

period 1968-1990: the joint production of titanium dioxide in Celje. It is argued that distrust remained to be a factor particularly in East German stances towards Yugoslav actors.

Marino Badurina

JUGOSLAVENSKA 1948. IZMEĐU GEOPOLITIKE, IDEOLOGIJE I TRADICIJE

Godina 1948. nije predstavljala samo prijelomnicu za drugu Jugoslaviju, nego je bila i „planetarna“ godina (Koča Popović), koja je označila puknuće dotada monolitnog komunističkog bloka. U onovremenoj geopolitičkoj konstelaciji takav rascjep u zapadnjačkoj političkoj, medijskoj, diplomatskoj i obavještajnoj sferi uglavnom je primljen s iznenađenjem, pa i priličnom dozom skepse i sumnje. Tumačen je, prvenstveno, kao sukob dvaju komunističkih diktatora, te njihovih ideoloških i, još više, vanjskopolitičkih koncepcija. Tadašnja dominantna percepcija dotičnog sukoba na Zapadu ostavila je trag i u mnogim kasnijim razumijevanjima i interpretacijama, pa i na području bivše Jugoslavije.

Kroz ovaj rad i izlaganje nastoji se preispitati koliko je opravdano svođenje tog događaja, točnije procesa, samo na ideološki sukob dviju komunističkih partija, ili pak na osobni sukob i surevnjivost dviju osobnosti, Tita i Staljina, te nasuprot tome upozoriti na elemente „dugog trajanja“ i povijesnih kontinuiteta koji su, ako ne anticipirali, ali učinili pojavu, pa i ishod, te jugoslavenske 1948. sve samo ne iznenađujućima. Tijekom vremena i noviji dokumenti uglavnom su potvrdili tezu kako na temelju različitih viđenja izgradnje socijalističkog društva jugoslavensko-sovjetski sukob svakako nije bio neizbježan. Prije je riječ o situaciji kada se geopolitički zaokret SSSR-a nakon Drugog svjetskog rata (1947.-48.), s nastojanjima za izrazitijom sovjetizacijom političkog prostora Istočne Europe, nasukao na greben etnonacionalne komponente jugoslavenske političke svijesti. No pritom ništa manju ulogu nije igralo i oživljavanje tradicionalne ruske vizije balkanskog prostora kao sfere vlastitog utjecaja, što je bila oličeno u Staljinu kao posredniku inherentne velikodržavne psihologije, ideologije i metodologije.

Cilj je, stoga, postaviti 1948. u širi povijesni kontekst rusko/sovjetskih-jugoslavenskih (i južnoslavenskih) odnosa u 19. i 20. stoljeću, umjesto u domaćoj historiografiji dosada prevladavajućeg pozicioniranja historijata tih odnosa sa početnim točkama u 1941. ili 1945., ili pak promatranja isključivo kroz prizmu odnosa u okviru međunarodnog komunističkog pokreta (Komunističke internacionale). Postavlja se i pitanje je li moguće takav značajan rascjep objasniti samo kroz neposredni slijed događaja tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata ili je za objašnjenje idiosinkrazije među dvjema državama (ne samo partijama) potrebno posegnuti i za uvidom u elemente tradicije, dakle u odnose čije su se oscilacije na specifičan način reproducirale u novom geopolitičkom i ideološkom kontekstu? Poseban osvrt, pritom, zavjeđuje historiografska obrada - usporedba primjera američko-zapadnoeuropske, ruske i domaće historiografske produkcije. Tema sovjetsko-jugoslavenskog sukoba 1948., s obzirom na atraktivnost, broj istraživača i istraživačkih publikacija predstavlja, čak i u svjetskim razmjerima, prilično dobro istraženu temu. Mišljenja smo stoga da, glede rekonstrukcije načina *kako* se sukob dogodio, unatoč eventualnim novootkrivenim i novodostupnim izvorima, teško može doći do nekih pretjerano iznenađujućih i frapantnih otkrića. Ono međutim što historiografija (još) može jest da daljnjim prepletanjem ideološko-tradicionalnih interpretacijskih silnica, kratkoročnih i dugoročnih uzroka, utjecaja ideologije, ali i etnosa i geografije, neprestano proširuje svoj fokus, po potrebi mijenja fokalne pozicije i time produbljuje svoje uvide u narav tog sukoba, i dalje tražeći i upotpunjujući odgovor na pitanje *zašto* je do sukoba došlo.

Maja Lukanc

ODSEV ZAČETKA SPORA Z INFORMBIROJEM V JUGOSLOVANSKO-POLJSKIH ODNOSIH

Spomladi leta 1948 so bile oči vzhodnoevropskih komunističnih elit uprte v Sovjetsko zvezo, hegemonu nastajajočega bloka, in njeno najtesnejšo zaveznico Jugoslavijo, med katerima se je razplamtel spor, ki je v nekaj mesecih pripeljal do prve shizme v povojnem komunističnem gibanju. Medtem ko so bili odnosi med glavnima akterkama konflikta od nekdam v

središću pozornosti, je manj znano, kaj se je vzporedno z eskalacijo sovjetško-jugoslovanskega spora dogajalo v odnosih med Jugoslavijo in drugimi državami ljudskih demokracij. Številni vzhodnoevropski voditelji so gledali na sovjetske obtožbe proti Titu in njegovemu krogu s skepsa, saj so jih poznali kot ortodoksne komuniste. Dvom glede relevantnosti sovjetskih obtožb sta subtilno izrazila Georgi Dimitrov in Gheorghe Gheorghiu-Dej, največ pozornosti pa morda vzbujajo pomisleki Władysława Gomułke, ki je že v zakulisju konference v Szklarski Porębi septembra 1947 nasprotoval oblikovanju takšnega organa, kot je bil Informbiro.

Pričujoči prispevek se bo zato osredotočil na odzive poljskega komunističnega vodstva na sovjetske obtožbe proti Jugoslaviji in jih postavil v kontekst reakcijah drugih voditeljev komunističnih partij Vzhodnega bloka. Hkrati bo raziskal ali je turbulentno ozračje naraščajočega spora še pred objavo resolucije Informbiroja konec junija 1948 našlo odsev v poljskem postopanju do Jugoslavije na področju bilateralnih odnosov.

Goran Korov

INFORMBIRO I NJEGOVI ODJECI NA PODRUČJU OSJEČKE OBLASTI (1949.-1952.)

U historiografijama Hrvatske i susjednih zemalja, obrađeno je i poznato kako smjene i disciplinske kazne članova KPJ nisu krenule odmah nakon donošenja Rezolucije Informbiroa 28. lipnja 1948. godine. Za jugoslavensko rukovodstvo ovaj potez Sovjetskog Saveza bio je neočekivan, te se nadalo brzom rješavanju nesporazuma. Budući da je Staljin odlučio do kraja iscrpiti Jugoslaviju i gurnuo je u izolaciju, jugoslavensko rukovodstvo je suzbijalo prosovjetske (ili pretpostavljene prosovjetske) kadrove unutar KPJ. U Osječkoj oblasti posebno je upečatljivo da je znatan dio članova Komunističke partije Jugoslavije tek od kraja 1949. pa sve do kraja 1951. godine intenzivnije disciplinski kažnjavan zbog sigurnih ili vjerojatnih simpatija prema Rezoluciji Informbiroa odnosno Sovjetskom Savezu. Budući da se dosad nije posvećivala veća pažnja utjecaju Informbiroa na širem području Slavonije, ovaj rad će nastojati rasvijetliti tu sliku s ciljem da posluži kao dio „mozaika“ u prezentaciji općeg utjecaja Informbiroa na Hrvatsku

i Jugoslaviju. U ovoj se Oblasti posebno velika koncentracija industrijskih radnika nalazila na području Belišća, grada izniklog oko tvornice za prerađu drva koju je industrijalac Heinrich Gutmann osnovao još 1884. godine. Iz analiziranog uzorka, najviše članova KPJ bilo je disciplinski kažnjeno upravo na području Belišća i neposredno bliskog mjesta Valpova. Većina kažnjenih članova bili su relativno mladi ljudi (1920.-1925. godište), koji su članovima KPJ uglavnom postali pred sam kraj rata ili neposredno nakon njegova završetka.

Tomislav Brandolica

DRUGI VAL REPRESIJE: INFORMBIROOVCI U HRVATSKOJ 1958. GODINE

U ovom ću izlaganju nastojati osvijetliti živote informbiroovaca, njihov društveni i politički status kao i individualne sudbine i razmišljanja o političkom položaju Jugoslavije u trenutku kad su politički kontakti sa Sovjetskim Savezom iz sfere „sukoba“ prelazili u sferu „odnosa“. Odnosi su se normalizirali neujednačenom brzinom još od Staljinove smrti 1953. godine, sa posebno zategnutom političkom krizom 1956. godine kad je izvršena sovjetska invazija na Mađarsku. Nasuprot toj neujednačenoj normalizaciji, godine 1958. političke i sigurnosne prilike odredilo je održavanje Sedmog Kongresa Saveza komunista Jugoslavije i donošenje Programa SKJ. Program se svojim sadržajem bitno ideološki odmaknuo od sovjetskih shvaćanja i time posebno otežao međupartijske i međudržavne odnose. Istraživanje sukoba sa Sovjetskim Savezom te posljedne represije unutar granica Jugoslavije najčešće se ograničavaju u historiografiji na razdoblje do kraja 1950-ih. Namjera mi je problematiku razmotriti u dužem trajanju i dublje istraživački zahvatiti u pitanje djelatnosti i razmišljanja informbiroovaca na području Hrvatske u razdoblju koje je slijedilo neposredno nakon Sedmog kongresa. U tom smislu, pokušat ću uspostaviti historiografski obrazac za razmatranje fenomena Informbiroa u njegovom dugom trajanju i izvan klasične periodizacije. Pritom se postupci režima na teritoriju Narodne Republike Hrvatske nakon 1958. (pojačana partijska budnost i policijska kontrola) promatraju u kontekstu „drugog vala“ represije nad informbiroovcima. Izlaganje će

najviše pozornosti posvetiti informbiroovcima koji su se 1958. godine našli u procjepu između intimnih stavova, političkih odabira i straha zbog proživljenog u zatvorima i logorima nakon 1948. godine. Njihovi su stavovi bili brižljivo dešifrirani i bilježeni od strane jugoslavenske i hrvatske Službe državne sigurnosti te čine primarne izvore koji su ključni za razumijevanje povijesti taktika komunikacije između informbiroovaca koji su tih godina bili na slobodi. U izlaganju će se predstaviti i sigurnosni model kategorizacije informbiroovaca po njihovom djelovanju – pasivnih, aktivnih, kao i nepopravljivih koji podržavaju neprijateljsku aktivnost. Nije napisana temeljita studija o modelima veza između pojedinaca informbiroovskog opredjeljenja, a ovim ću izlaganjem pokušati razmotriti kako je funkcionirao sustav društvene mreže poznanstava i razmjene stavova o gorućim političkim pitanjima koja su informbiroovce interesirala. Zbivanja godine 1958. pružaju nam priliku da istražimo kako stavove informbiroovaca tako i racionalizacije postupaka sovjetske i jugoslavenske strane u krizi. Ti se stavovi s jedne strane direktno prenose u gradivu, a s druge strane se posreduju uz režimsku interpretaciju. Povijest diplomacije i percepcije diplomatske učinkovitosti ovim se putem, koristeći u prvom redu arhivsko gradivo hrvatske Službe državne sigurnosti, piše „odozdo“. Analizom tog iscrpnog, intrigantnog, ali ne do kraja pouzdanog arhivskog gradiva, proučavanje postupaka ove grupe informbiroovaca može biti prilog povijesti prosovjetskog disidentstva kao i državnog straha od bilo kakve opozicije, možda ponajviše lijeve opozicije, u nesigurnom vremenu novog sovjetsko-jugoslavenskog sukoba.

Maja Vehar

NA POTI K ENAKOPRAVNEJŠIM ODNOSOM MED SPOLOMA: PRELOMI NA PODROČJU NAČRTOVANJA DRUŽINE V JUGOSLAVIJI (1945–1974)

V letih po drugi svetovni vojni so se jugoslovanski politiki srečali s kompleksnim izzivom – gradnjo socializma ter s tem tudi socialistične družbe. Kakšna naj bi le-ta bila, so v svojih delih predvideli že marksistični teoretiki, konkreten zgled na področju urejanja socialističnih odnosov med spoloma pa jim je bila v povojnih letih Sovjetska zveza. Njena preobrazba je bila

opozorilo, da gre za dolgotrajen, zapleten in trnjev proces. Izkazalo se je namreč, da mora za enakopravnejše odnose med spoloma tudi na področju spolnosti zaveti svež veter svobode. Njegova smer in moč pa sta morala biti skrajno premišljeno odmerjena – napačna interpretacija svobode je namreč premalo krepostne vabila v amoralne skušnjave. Jugoslavija je zato do leta 1974 sprejela več ukrepov, ki so bistveno pripomogli k uveljavljanju t. i. socialističnega koncepta svobodne individualne ljubezni: civilni zakon, delna (1952, 1960) ter popolna (1974) liberalizacija splava, dostopnost ter učinkovitost kontracepcije (diafragma, hormonska kontracepcija) in uvajanje spolne vzgoje. S tem sta se vsakdanje življenje ljudi ter dožemanje spolnosti spremenila, postavljeni pa so bili tudi temelji za gradnjo enakopravnosti med spoloma.

Ker je področje urejanja spolnosti precej razvejano ter posledično oder različnih akterjev, se bo prispevek osredotočil na najbistvenejše prelomnice, ki so privedle do možnosti učinkovitega ter odgovornega načrtovanja družine. Pri tem pa bo dogajanje v Jugoslaviji postavil v mednarodni kontekst. V skladu s takratno jugoslovansko zunanjo politiko so namreč tudi vplivi na tem področju v obravnavanem obdobju prihajali z Zahoda (IPPF, ZDA) ter kljub Informbiroju tudi Vzhoda (Poljska, Sovjetska zveza).

BIOGRAFIJE REFERENATA

Marino Badurina rođen je 1990. u Rijeci. Diplomirao je povijest i hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Od 2017. student je na poslijediplomskom doktorskom studiju Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Posebno je zainteresiran za nacionalnu povijest i povijest jugoistočne Europe u drugoj polovici 20. stoljeća, kao i povijest nacionalnih ideologija, socijalizma, komunizma, tranzicije. Objavio je nekoliko članaka, prikaza i eseja u stručnim i znanstvenim časopisima (*Časopis za suvremenu povijest*, *Historijski zbornik*, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, *Carnival*, *Essehist*), te sudjelovao na nekoliko stručnih i znanstvenih skupova i seminara u Ljubljani, Budimpešti, Puli i Zagrebu. Bio je član Međunarodne udruge studenata povijesti (ISHA). Piše i publicističke članke s tematikom povijesti, politike i ljudskih prava.

Tomislav Brandolica rođen je 7. travnja 1988. godine u Zagrebu, gdje je 2015. diplomirao na studiju moderne i suvremene povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s temom *Život u Partiji: oralna historija svakodnevice u Savezu komunista 1970-ih i 1980-ih*. Trenutno je student treće godine poslijediplomskog doktorskog studija Moderne i suvremene povijesti na istom Fakultetu te na stručnom osposobljavanju za arhivista u Hrvatskom državnom arhivu. Dosad je sudjelovao u organizaciji više znanstvenih skupova i okruglih stolova, a na više je znanstvenih simpozija održao izlaganja. Objavio je veći broj tekstova u časopisu studenata povijesti *Pro tempore*, kojemu je bio i glavni urednik, a prilozi su mu objavljeni i u raznim drugim strukovnim i znanstvenim časopisima te zbornicima radova. Glavni istraživački interesi su mu društvena i intelektualna povijest Hrvatske u razdoblju socijalizma, oralna historija te povijest historiografije.

Jasper Klomp is a doctoral student at the Department of History of the University of Ljubljana. He is writing his doctoral dissertation on the relations between the SFRY and the GDR in the period 1968-1990, with a focus on economic cooperation. Klomp received both his BA in Media Studies and MA in History: German Studies from the University of Amsterdam.

Goran Korov rođen je u Našicama 1988. godine. Godine 2013. završio je diplomski studij povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomskim radom *Jugoslavensko-bugarski odnosi u kontekstu makedonskog pitanja (1944.-1948.)*. Od 2013. do 2014. bio je na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa na Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu. Akademске godine 2015./2016. upisao je poslijediplomski doktorski studij Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na poslijediplomskom studiju bavi se temama kulturne, ekonomske i tehničke suradnje socijalističke Jugoslavije u međunarodnom kontekstu. Također se bavi i odabranim temama u sferi historije sjećanja i pamćenja na području Balkana i prostora bivše Jugoslavije tijekom 19. i 20. stoljeća. Do sada je bio urednik (samostalno i u suradnji) dviju knjiga, voditelj jednog projekta i suradnik na brojnim projektima. Suradnik je nekoliko znanstvenih i stručnih časopisa, gdje objavljuje članke, prikaze i recenzije. Sudjelovao je kao referent na više znanstvenih skupova, simpozija i okruglih stolova. Bio je tajnik Pripremnog odbora *Desničinih susreta* 2016. godine.

Maja Lukanc graduated from medieval history in 2015 at the Faculty of Arts, University of Ljubljana. Her MA thesis *Anna of Celje (Cilli): the biography framework* won Prešeren Award, the highest decoration for research achievement in the field of graduate studies in higher education in Slovenia. During her studies she worked as a tour guide at the City Museum of Ljubljana and Ljubljana Castle, she was also an active member of International Students of History Association (ISHA), participating and organizing various conferences and similar events. From 2015 she is a junior researcher at the Institute of Contemporary History in Ljubljana, conducting her PhD thesis on bilateral relations between Yugoslavia and Poland in the first decade after the end of Second World War.

Domagoj Švigir je profesor povijesti u osnovnoj školi „Mate Lovrak“ u Kutini. Diplomirao je 2013. godine na jednopredmetnom studiju povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Doktorski je kandidat na poslijediplomskom doktorskom studiju Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu. Njegov glavni istraživački in-

teres je nastava povijesti, državna politika obrazovanja te udžbenici povijesti. Aktivan je član Hrvatske udruge nastavnika povijesti i Europske udruge nastavnika povijesti (EUROCLIO) s kojima sudjeluje na međunarodnom projektu „Learning to Disagree“. Autor je više metodičkih priručnika za nastavu povijesti za izdavačku kuću Profil-Klett. Za istu kuću trenutno piše udžbenik za 8. razred osnovne škole.

Maja Vehar je asistentka in mlada raziskovalka na Oddelku za zgodovino Univerze v Ljubljani. Tu pripravlja disertacijo na temo spolne vzgoje na Slovenskem od nastopa novega družbenopolitičnega sistema ob koncu druge svetovne vojne do konca 60. let 20. stoletja. Je so-avtorica znanstvene monografije *Kredar'ca: ob 120-letnici postavitve prve kočje pod Triglavom* ter več znanstvenih razprav. Je urednica in avtorica številnih prispevkov na največji slovenski spletni strani namenjeni zgodovinskim temam, zgodovina.si.